

Ребуха Л.З.

*кандидат психологічних наук, доцент,
Тернопільський національний економічний університет*

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ: ПРОБЛЕМНІ ПІДХОДИ

Розвиток освіти і науки України передбачає професійну підготовку конкурентоздатних на ринку праці випускників вітчизняних університетів. Успіх у досягненні провідних цілей вищої школи не обходиться без модернізації освітянського простору, активного впровадження інноваційного потенціалу в систему вищої освіти підготовки особистості, спроможної до ефективно-діяльнісного функціонування у XXI столітті [3, с. 231].

Сучасна освіта є основним соціально-ціннісним ресурсом держави, тому підготовка майбутніх фахівців в університетах країни зосереджується на тенденціях професіоналізації, піднятті внутрішньо-особистісних можливостей студентів, розвитку в них унормованого інноваційного мислення, свободи дій, самостійності в прийнятті виважених рішень, прагненні до неперервної самоосвіти та ін.

Науковці Ж. Малахова та В. Огаренко зазначають, що професійна освіта формується з урахуванням трьох змістовних складових: рівня освіти, рівня кваліфікації і рівня навичок й цілісно спрямована на утворення соціального статусу особистості [4, с. 11]. Через те сучасний вищий навчальний заклад, який здійснює підготовку соціальних працівників згідно вимог і потреб українського суспільства, покликаний надавати студенту не лише великий обсяг науково-теоретичної інформації, але й показати ефективні способи практико-зорієнтованої роботи з нею.

Підготовка спеціалістів для професійної діяльності в соціальній сфері не може обійтися також без урахування концептуального підґрунтя спільних взаємовпливів освітнього простору й соціальної роботи в Україні в цілому. Вона здійснюється, як вказує в дисертаційному дослідженні І. Мельничук, «на основі комплексного поєднання розуміння сутності соціальної роботи, методологічного обґрунтування філософських основ її теорії, творчого пошуку найбільш ефективних технологій виконання, розгляду соціальної роботи як професійної діяльності» [6, с. 27]. Освіта соціальних працівників у вищій школі постійно потребує спеціально-оновлених систем організації навчання, що набули якісного розмаїття як за кордоном, так і в Україні серед провідних наукових шкіл, які здійснюють навчання фахівців соціальної сфери [1].

Нині підготовка майбутніх соціальних працівників в університетах України проводиться відповідно до Стандарту вищої освіти України першого – бакалаврського і другого – магістерського рівнів спеціальності «Соціальна робота». Вона розглядається теоретиками й практикаками з соціальної роботи в площині аналізу певних особливостей професійного навчання майбутніх соціальних працівників саме для українського суспільства, окреслення дальніших перспектив щодо формування системи підготовки та підвищення кваліфікації фахівців [5], дієвої діагностичної оцінки професійних здібностей

абітурієнтів при проведенні фахового відбору, визначення спеціальних професійних функцій і особистісно виконуваних соціально-важливих ролей та ін. Університетська освіта за Стандартами націлена на формування в кожного студента професіоналізму й морально-ціннісного портрету особистості майбутнього соціального працівника, а також спрямована на становлення під час навчання особистісної професійно-значимої моделі фахівця [2], що включає такі важливі компоненти: професійну відповідальність та комунікативну компетентність, фундаменталізацію та психологізацію знань [7]; гуманність, креативність [8], толерантність та ін.

Внаслідок обґрунтування сутності теоретико-методичних засад фундаменталізації професійної підготовки майбутніх соціальних працівників актуалізується необхідність визначення сучасних проблем у професійній підготовці фахівців соціальної сфери.

Список використаних джерел:

1. Андрієць В. В. Готуємо фахівців для соціальної роботи / В. В. Андрієць // Соціальна робота в Україні : теорія і практика. – 2003. – № 2. – С. 175–177.
2. Багрій В. П. Деякі аспекти навчання та моделі підготовки соціальних педагогів/працівників в Україні / В. П. Багрій // Актуальні проблеми соціально-педагогічної роботи з різними категоріями населення : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (27–28 лютого 2008 р., Черкаси). – Черкаси : ЧНУ, 2008. – С. 20–23.
3. Вища освіта України і Болонський процес : навч. посібник / за ред. В. Г. Кременя. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2004. – 384 с.
4. Малахова Ж. Д. Викладання соціології: досвід інноваційних прийомів : навч. посіб. / Ж. Д. Малахова, В. М. Огаренко. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 280 с.
5. Мельник С. Перспективи підготовки фахівців для соціальної сфери / С. Мельник // Соціальний захист. – 2002. – № 8. – С. 22–25.
6. Мельничук І. М. Теорія і методика професійної підготовки майбутніх соціальних працівників засобами інтерактивних технологій у вищих навчальних закладах : дис. ... доктора пед. наук : 13.00.04 / Ірина Миколаївна Мельничук ; ТНПУ ім. Володимира Гнатюка. – Тернопіль, 2011. – 585 с.
7. Ребуха Л. З. Фундаменталізація вищої професійної освіти майбутніх соціальних працівників: антропологічний та гуманістичний підхід / Л. З. Ребуха // Людинознавчі студії: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Педагогіка» / ред. кол. М. Чепіль (головний редактор) та ін. – Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ ДДПУ імені Івана Франка. – Випуск 5/37. – 2017. – С. 156–163.
8. Шандрук С. К. Психологічні засади розвитку професійних творчих здібностей майбутніх практичних психологів [Текст] : 19.00.07 : дис. ... д-ра психол. наук / Сергій Костянтинович Шандрук ; Тернопільський нац. ун-т. – Тернопіль, 2016. – 458 с.